

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
4.Bf.309/2024/7. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2025. év január hó 7. napján tartott nyilvános ülésen meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t:

Az emberölés bűntette miatt Terheltl ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2024. június 26. napján kihirdetett 4.B.86/2024/34. számú ítéletét megváltoztatja.

A vádlott cselekményét emberölés bűntettének [Btk. 160. § (1) bekezdés] minősíti.

A kiszabott szabadságvesztést 6 (hat) évre súlyosítja és a vádlottat 6 (hat) év közügyektől eltiltásra is ítéli.

A vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható.

Mellőzi a feltételes szabadságra bocsátás tartama alatti pártfogó felügyelet elrendelésére, valamint a vádlott számára előírt magatartási szabályokra vonatkozó rendelkezéseket.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A kiszabott szabadságvesztés büntetésbe beszámítja az elsőfokú bíróság ítéletének kihirdetésétől a mai napig letartóztatásban töltött időt is.

Köteles a vádlott a másodfokú eljárásban felmerült 35.582 (harmincötezer-ötszáznyolcvankettő) forint bűnügyi költséget az államnak megfizetni.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2024. év június hó 26. napján kihirdetett 4.B.86/2024/34. számú ítéletében Terheltl vádlottat bűnösnek mondta ki erős felindulásban elkövetett emberölés büntetében [Btk. 161. §], amiért őt 4 év 6 hónap szabadságvesztés büntetésre ítélte. Megállapította, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön és a szabadságvesztés büntetésből a vádlott legkorábban a büntetés kétharmad részének a kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A törvényszék megállapította, hogy amennyiben a vádlottat feltételes szabadságra bocsátják, úgy Terheltl vádlott a feltételes szabadság tartama alatt pártfogó felügyelet alatt áll, amelynek idejére elrendelte, hogy a vádlott nyilvános helyen ne fogyasszon szeszes italt, illetve vegyen részt a pártfogó felügyelő által szervezett csoportos indulatkezelési foglalkozáson. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a vádlott által előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról a kiszabott szabadságvesztésbe, a bűncselekmény elkövetésének eszközéül használt kést elkobozta és határozott az eljárás során lefoglalt tárgyak további sorsáról is akként, hogy egyeseket az iratoknál rendelt kezelni, míg mások lefoglalását megszüntette és azt a vádlottnak, tanúl vagyoni érdekeltnek kiadta, ismét mások megsemmisítését rendelte el, illetve volt olyan is, amelyről megállapította, hogy az az állam tulajdonába kerül. A bűnösnek kimondott vádlottat kötelezte a bűnügyi költség viselésére.

[2] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész a vádlott terhére a jogi minősítésnek a váddal egyezően emberölés büntettekénti megállapítása és a vádlottal szemben hosszabb tartamú szabadságvesztés büntetés és közügyektől eltiltás mellékbüntetés alkalmazása érdekében jelentett be fellebbezést. A vádlott és védője a törvényszék ítéletét tudomásul vette.

[3] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.570/2024/3. számú átiratában a minősítést támadó és a büntetés súlyosítását célzó ügyészi fellebbezést fenntartotta. Kifejtette, hogy álláspontja szerint az elsőfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a perrendi szabályokat megtartotta és nem vétett olyan eljárási hibát, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését eredményezhetné. A törvényszék ügyfelderítési kötelezettségének is maradéktalanul eleget tett, a tényállás megállapításához szükséges és indokolt bizonyítást teljeskörűen lefolytatta, majd a beszerzett bizonyítékok mérlegelésével állapította meg a történeti tényállást, amely döntően megalapozott.

[4] Ugyanakkor az elsőfokú ítélet hibájaként jelölte meg, hogy a törvényszék az általa megállapított tényállás [8] bekezdésében megalapozatlanul rögzítette, hogy a vádlott a további bántalmazástól való félelmében bántalmazta a sértettet. Ez a ténymegállapítás a Be. 592. § (2) bekezdés c) pontjában meghatározott okból részbeni megalapozatlanságot eredményezett, mert e tényállási rész ellentétes a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával. Felhívta a figyelmet, hogy az ítélet indokolásának [25] bekezdésében maga az elsőfokú bíróság is azt rögzítette, hogy a sértett általi bántalmazást követően már nem merült fel adat arra nézve, hogy a sértett őt újfent megütötte volna, ilyen jellegű tényre a vádlott sem hivatkozott. A támadó magatartással való fenyegetettség hiányára vonható megalapozott következtetés abból is, hogy a vádlott a sértettnek hátat fordított. Erre figyelemmel a fellebbviteli főügyészség indítványozta, hogy a másodfokú bíróság a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja szerinti – az ügyiratok tartalma útján elvégzett – helyesbítés során a megjelölt tényállás részt mellőzze az ítéletből.

[5] Egyebekben annak a jogi álláspontjának adott hangot, hogy az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének eleget tett, ítélete indokolásában a beszerzett és általa felhasznált bizonyítékokat részletesen bemutatta, azokat logikusan értékelte és számot adott arról is, hogy mely bizonyítékokat, miért fogadott el.

[6] Tévedett azonban a Fővárosi Törvényszék, amikor a vádlott cselekményét a Btk. 161. §-ában meghatározott erős felindulásban elkövetett emberölés büntettének minősítette. E körben azt emelte ki a fellebbviteli főügyészség átirata, hogy az ölési cselekmények általában indulati cselekmények, ezért önmagában az indulat hatása alatti elkövetés még nem alapozza meg a privilegiált eset megállapíthatóságát. Az erős felindulásban elkövetés megállapításához az indulat éplélektani alapon kialakult olyan magas foka szükséges, mely következtében az elkövető belső egyensúlya megbomlik, elveszti az önkontrollt, tudatszűkült állapotba kerül. Az elsőfokú bíróság által lefolytatott szakértői bizonyítás kétséget sem hagyott afelől, hogy a vádlott indulata éplélektani alapon alakult ki, Terheltl-nál kóros elmeállapotot nem állapítottak meg a szakértők. Azonban diszharmonikus személyiség szerkezetű, indulatos, frusztrációra hajlamos egyén, akaratgyengeséggel, tartástalansággal, felelősségelhárítással és morális problémákkal. Személyiség szerkezetét a rendszeres alkohol fogyasztás tovább rontotta. Személyiségzavara azonban állapot jellegű, a betegség szintjét nem éri el.

[7] A cselekmény minősítése körében a fellebbviteli főügyészség aláhúzta azt is, hogy nem vitatható tény, miszerint az ölési cselekményt megelőzően a sértett erkölcsileg elítélendő magatartást tanúsított a vádlottal szemben, azonban ez a vádlott előtt nem volt ismeretlen, mert a huzamosabb együttélésük során a közös alkoholfogyasztásaik alkalmával többször előfordult, hogy a sértett mind verbálisan, mind fizikailag bántalmazta a vádlottat. Ez történt a vádbeli eseményeket közvetlenül megelőző időben is, amikor a sértett és a vádlott között egy jelentéktelen kérdésben kialakult veszekedés során a sértett két alkalommal megütötte a vádlottat a fején. Ugyanakkor a bántalmazás intenzitása csekély volt, hiszen a vádlott orvosi vizsgálata során a fején sérülést nem találtak az orvosok, mindössze nyomásérzékenységre panaszkodott Terheltl. A sértetti magatartás tehát semmiképpen sem indokolta a vádlotti reakciót, nem volt olyan súlyú, hogy a tudatát elhomályosítsa oly mértékben, hogy az erős felindulás tényét vonatkozásában meg lehessen állapítani.

[8] A fellebbviteli főügyészség átiratában foglaltak szerint a vádlott cselekményének megítélése során nem hagyható figyelmen kívül az a tény, hogy Terheltl bár büntetlen előéletűnek számít, őt korábban – harminc évvel ezelőtt – a bíróság emberölés büntette miatt 8 év szabadságvesztés büntetésre ítélte, mert a terhére megállapított tényállás szerint a férjét egy veszekedés során ittas állapotban több késszúrással megölte.

[9] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség álláspontja szerint az erős felindulásban elkövetett emberölés megállapításának mond ellent az is, hogy a vádlott az elkövetés után az elkövetés eszközéül használt kést letörölte, majd azt a helyére visszatette, ezt követően a segélyhívás során, valamint a helyszínre érkező mentősöknek és rendőröknek, továbbá tanúl tanúnak is azt állította, hogy a sértett öngyilkos lett. A vádlott a bűncselekmény elkövetése utáni közvetlen időszakban nyugodt volt, ijedtség nem látszott rajta.

[10] Az ügyészi álláspont szerint a vádlotti tudatosságra utal az a körülmény is, hogy a sértett a vádlott fejére mért két ütést követően nem bántalmazta tovább a vádlottat, vele szemben támadólag már nem lépett fel, további bántalmazástól már nem kellett tartania, erre utal az is, hogy a vádlott hátat mert fordítani a sértettnek, amikor magához vette az elkövetés eszközét. Mindezek a körülmények azt látszanak alátámasztani, hogy a vádlott indulata semmiképp nem tekinthető olyan mértékűnek, amelyben a belső egyensúlya megbomlott és önkontrollját elvesztve, tudatszűkült állapotban szúrta volna szíven a sértettet. Mindezek

figyelembevételével a bűncselekmény jogi minősítését a Btk. 160. § (1) bekezdésében meghatározott és az ott írtak szerint minősülő emberölés büntetése szükséges változtatni.

[11] A büntetés kiszabása körében azt hangsúlyozta a fellebbviteli főügyészség átírata, hogy a jogi minősítés megváltoztatása esetén a vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamát jelentősen súlyosítani indokolt és Terheltl vádlottal szemben az emberölésre megállapított tételkeretek között a középértéket megközelítő szabadságvesztés büntetést indokolt kiszabni. Figyelemmel arra, hogy a vádlott jelentős tárgyi súlyú, életelleni bűncselekményt követett el, ezért a szabadságvesztés büntetés kiszabása mellett, a Btk. 61. § és 62. §-ai alapján őt a közügyek gyakorlásától is el kell tiltani.

[12] A vádlott a bűncselekményt hozzátartozója, az élettársa sérelmére követte el, ezért a másodfokú eljárásban indokolt megállapítani, hogy a Btk. 38. § (4) bekezdés e) pontjának eb) alpontja alapján feltételes szabadságra nem bocsátható. Összefoglalóan tehát azt indítványozta a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltáblának, hogy a Fővárosi Törvényszék ítéletét változtassa meg, a vádlott bűnösségét a Btk. 160. § (1) bekezdésében meghatározott emberölés büntetében állapítsa meg, a vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát jelentősen súlyosítsa, emellett tiltsa el Terheltl a közügyek gyakorlásától és állapítsa meg, hogy a vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható.

[13] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezéseket nyilvános ülés bírálta el a Be. 599. § (1) bekezdése alapján.

[14] A másodfokú bíróság nyilvános ülésén a vádlott személyi körülményeit illetően az ítéltábla rögzítette, hogy Terheltlnak két felnőttkorú gyermeke van, akikkel a kapcsolatot nem tartja. Korábbi lábszárfekélye meggyógyult, magas vérnyomás betegségére folyamatosan gyógyszert szed. A büntetés-végrehajtási intézetben rendszeresen dolgozik, amely tevékenységből havonta 14-18.000 forint jövedelemmel rendelkezik.

[15] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség nyilvános ülésen eljáró képviselője az átíratában foglaltakat változatlanul fenntartotta és az indítványát is a korábbiakkal egyezően terjesztette elő.

[16] A vádlott védője az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta és hangsúlyozta, hogy álláspontja szerint a törvényszék által rögzített tényállás és az abból levezetett jogi minősítés minden tekintetben megfelel az anyagi jogi rendelkezéseknek. Aláhúzta, hogy a cselekmény jogi minősítését támadó ügyési fellebbezés az elsőfokú bírói meggyőződést kérdőjelezi meg és lényegében a mérlegelést támadja. Kiemelte, hogy az erős felindulásban elkövetett emberölés megállapítása nem szakértői, hanem bírói kompetencia és helyesen járt el a Fővárosi Törvényszék, amikor az általa megismert tények alapján megalapozottan vont következtetést az emberölés privilegizált esetére. Az iratokból megállapítható, hogy a vádlott a cselekmény elkövetésekor kiszolgáltatott élethelyzetben volt, évek óta bántalmazó kapcsolatban élt. Az újabb bántalmazás egy fokozott reakciót váltott ki belőle, ami indokolja az erős felindulásban elkövetett emberölés megállapítását. Felhívta a figyelmet a vádlott sérüléseiről készült járóbeteg vizsgálati lap megállapításaira, amely szerint Terheltln a fej egyéb részeinek zúzódását állapították meg. Ezek a sérülések összhangban vannak a vádlott állításával, mely szerint őt a sértett évek óta bántalmazta. A védő vitatta azt is, hogy a vádlott szándéka kiterjedt volna az emberölésre, mert az első keze ügyébe kerülő tárggyal bántalmazta a sértettet. Hozzátette azt is, hogy a sértett által kifejtett bántalmazás befejeződése nem jelentette azt, hogy a vádlott félelemérzete megszűnt, alappal számíthatott arra, hogy a bántalmazása folytatódni fog, amely körülmény úgyszintén a privilegizált ölési cselekmény megállapításának indokoltságát támasztja alá. Mindezek figyelembevételével az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását szorgalmazta a védő.

[17] Az eltérő minősítést és súlyosabb büntetés kiszabását célzó ügyészi fellebbezés alapos.

[18] Az érdemi felülbírálatot megelőzően a másodfokú bíróság a felülbírálat terjedelmét illetően foglalt állást és ennek vizsgálata során megállapította, hogy a másodfokú felülbírálat az ügyészi fellebbezés irányultságára tekintettel teljeskörű a Be. 590. § (1) és (2) bekezdéseiben írtak alapján.

[19] A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy a Fővárosi Törvényszék a perrendi szabályokat megtartotta és nem vétett olyan eljárási hibát, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését eredményezte volna. A törvényszék az eljárási törvényben foglalt rendelkezéseknek megfelelően végzésben megállapította a vádtól eltérő minősítés lehetőségét, ezzel biztosította a védelem számára az esetleges eltérő védekezésre történő felkészülést. A perbeli felek jogszabályban garantált eljárási jogait mindvégig biztosította, így a vádlott és a védő jogai sérülést nem szenvedtek. A törvényszék az ügyben széleskörű bizonyítást folytatott le, a rendelkezésére álló és az általa beszerzett bizonyítékokat maradéktalanul felhasználta, értékelte a vádlotti vallomást, a tanú vallomását, az okirati bizonyítékokat és nem utolsósorban a szakértői véleményeket.

[20] Mindezek alapján alapvetően helyes tényállást állapított meg, az ítélet azonban a Be. 592. § (2) bekezdés b) és c) pontjai alapján részben megalapozatlan, tekintettel arra, hogy a tényállás részben felderítetlen, továbbá a megállapított tényállás ellentétes a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával. Az ítéltábla osztotta a fellebbviteli főügyészség átiratában foglaltakat a tekintetben, hogy az ítéleti történeti tényállás és az ahhoz fűzött indokolás között ellentmondás lelhető fel. A törvényszék az ítélete tényállási részének [8] bekezdésében többek között azt rögzítette, hogy a vádlott az ütések követően az ágyról felállt, hátat fordított a sértettnek, és a mögötte lévő szekrény polcán lévő 8,5 cm pengehosszúságú kést felkapta, amivel a szintén felálló, meztelen felsőtestű sértett1 sértettet – a bántalmazás kiváltotta fokozott érzelmi állapota hatása alatt, a további bántalmazástól való félelmében – egy alkalommal, legalább közepes erővel mellkason, szívtájékon szúrta. Ugyanakkor az ítélete [25] bekezdésében azt állapította meg a törvényszék, hogy miután a vádlott az ágyról felállt, onnantól már nem merült fel adat arra nézve, hogy a sértett őt újfent megütötte volna, vagy ütésre emelte volna a karját, ilyen jellegű tényre a vádlott sem hivatkozott. A támadó magatartással való fenyegetettség hiányára vonható megalapozott következtetés abból is, hogy a vádlott a sértettnek hátat fordított. Mindebből adódóan, amikor a vádlott a szekrényről felkapott késsel visszafordult, akkor ugyan még a támadást követő indulat hatása alatt volt, de jogos védelmi helyzet már állt fenn.

[21] A fentebb idézett elsőbírói megállapításokból az éles ellentmondás kétségtelenül kiviláglik. Alapvetően helyesen tette vizsgálat tárgyává és választotta szét az elsőfokú bíróság a jogos védelmi helyzet vizsgálatát, illetve a vádlott erős felindultságának esetleges meglétét. A törvényszék az idézett [25] bekezdésben az általa vizsgált bizonyítékok alapján helyesen állapította meg egyrészt azt a körülményt, hogy a vádlott az általa kifejtett cselekmény időpontjában nem volt jogos védelmi helyzetben, továbbá ilyen helyzet fenyegetőleg sem állt fenn. Ezért nem tévedett, amikor a cselekmény részletes vizsgálata körében arra a következtetésre jutott, hogy Terhelt1 nem jogos védelmi helyzetben cselekedett. Ugyanakkor e helyes megállapításnak ellentmond az elsőfokú ítélet [8] bekezdésében rögzített azon mondatrész, mely szerint a vádlott a további bántalmazástól való félelmében szúrta szívtájékon a sértettet. Az ellentmondás feloldása érdekében az ítéltábla a törvényszék ítéletének [8] bekezdéséből kirekeszti azt az elsőbírói megállapítást, amely szerint a „további bántalmazástól való félelmében” szúrt a vádlott. E mondatrész mellőzésével összhangba kerültek az ítélet tényállásban rögzített megállapításai és az indokolásban kifejtett megállapítások.

[22] Az élet-és testi épség elleni bűncselekmények elbírálása során több szempontból is fontos jelentőséggel bír a sértett életkora, amelyet elmulasztott feltüntetni az elsőfokú bíróság, ezért az ítéltábla a történeti tényállást a [13] bekezdést követően kiegészíti néhai sértettl életkorával, amely szerint a sértett az élet elleni cselekmény elszenvedésekor 58 éves volt.

[23] A másodfokú bíróság a fenti pontosításokat - a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontjának I. fordulata alapján - az ügyiratok tartalmára figyelemmel tette meg, amelynek eredményeként az elsőfokú bíróság ítélete immár teljesen megalapozottá és felülbírálatra alkalmassá vált.

[24] Az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben is értékelte, és ennek eredményeként helyes tényállást állapított meg, amelyet a vádlott beismerő vallomására, a szakértői véleményekre és az okirati bizonyítékokra alapozva állapított meg. Részletesen elemezte az erős felindulásban elkövetett emberölés tényállási elemeit, amelynek során helyesen állapította meg e bűncselekmény megvalósulásának konjunktív feltételeit is. Önmagában helytálló az az elsőbírői megállapítás is, hogy az erős felindulásban elkövetett emberölés éplélektani alapon alakul ki, ezért volt szükség a vádlott elmeállapotára vonatkozó vizsgálatára, igazságügyi elmeorvos szakértő bevonására az elsőfokú eljárásban. A törvényszék a szakértőket a tárgyaláson is meghallgatta és a szakvélemények előterjesztését követően megalapozottan rögzítette, majd ítéletében logikusan meg is indokolta, hogy a vádlott beszámítási képessége sem kizárt, sem korlátozott nem volt a cselekmény elkövetésének időpontjában.

[25] Ugyanakkor nem osztotta az ítéltábla az elsőfokú bíróság álláspontját a bűncselekmény jogi minősítését illetően. A jogirodalom és a bírói gyakorlat egységes abban, hogy az erős felindulásban elkövetés megállapításához az éplélektani alapon kialakult indulat olyan magas foka szükséges, amelynek következtésben az elkövető belső egyensúlya megbomlik, elveszíti önkontrollját, tudatszűkült állapotba került. Ez nem valósul meg akkor, ha az elkövető indulatban, de a körülményeknek megfelelő, azokhoz igazodó adekvát módon viselkedik. Az erős felindulás fennállta és foka nem elmeorvosszakértői, hanem a bíróság által eldöntendő tény és jogkérdés, amelyet az elkövető konkrét pszichikai tulajdonságai alapján kell megítélni. A felindulást kiváltó ok megítélése, azonban nem szűkíthető le a cselekmény elkövetését közvetlenül megelőző eseményekre, hanem a történések egész folyamatát, az eset összes körülményeit kölcsönhatásukban és folyamatosságukban kell vizsgálni. A méltányolható ok, mint tényállási elem megítélésénél jelentősége van az elkövető és a sértett között fennálló viszonynak, érzelmi kapcsolatnak. Ezzel összefüggésben kell vizsgálni, hogy az elkövetést kiváltó ok súlyossága, valamint az arra reagáló magatartás objektíve is arányban áll-e. Így a jelentéktelen sérelmet követő túlméretezett indulatkitörés – méltányolható ok hiányában – nem alapozza meg az erős felindulásban elkövetett emberölés megállapítását. Ettől eltér azonban az az eset, amikor a hosszan tartó, folyamatos gyötetésből, megaláztatásból egy viszonylag kisebb jelentőségű sérelem hatására tör ki a fékezhetetlen indulat. Az erős felindulásban elkövetett emberölés megítéléséhez nyújt szempontokat a Kúria 3/2013. BJE. számú jogegységi határozata, amelynek I/6. pontja kifejti azt is, hogy a cselekmény ebbéli minősítéséhez az is szükséges, hogy az ölési cselekmény az erős felindulás állapotában menjen végbe, valamint, hogy a cselekmény elkövetésére irányuló akaratelhatározást nyomban kövesse a kivitelezés, vagyis az emberölésre irányuló szándék kifejlődése és a cselekmény között viszonylag rövidebb idő teljen el. Az erkölcsileg menthetőség megállapításához az is szükséges, hogy az elkövető erős felindultságát eredményező sérelem ne csak jogtalan, hanem egyszersmind súlyos is legyen.

[26] A fenti alapvető szempontok felvillantását követően az ítéltábla a jelen ügyre vonatkoztatva az alábbiakat állapította meg a másodfokú eljárásban is irányadó tényállás alapján:

[27] Önmagában az a körülmény, hogy a vádlott és a sértett között fennálló tíz éves élettársi kapcsolatban napi rendszerességgel fordultak elő viták, veszekedések, olykor tettlegesség is, nem alapozza meg adott esetben az erős felindulásban történő elkövetést az ítéltábla álláspontja szerint, tekintettel arra, hogy ezek az összetűzések már-már megszokottak voltak a vádlott és a sértett között és ezeknek különösebb jelentőséget Terhelt1 sem tulajdonított. Ez utóbbi tény azzal igazolható, hogy az iratok között nem lelhető fel adat arra vonatkozóan, hogy a néhai sértett rendszeresen – vagy akár csak egy alkalommal – olyan durván bántalmazta a vádlottat, hogy ő orvosi ellátást igényelt volna, és arra sem volt adat, hogy a vádlott bármikor feljelentést tett volna bántalmazás miatt sértett1 ellen. A vádlott és a sértett kötődése meglehetősen erős volt, amelyet nemcsak az a tény igazol, hogy egy évtizedig élettársak voltak, hanem az is, hogy ez idő alatt a sértett mindvégig eltartotta a vádlottat és Terhelt1 a közös lakásuk leégése után is követte sértett1t az új albérletébe. Mindezek a körülmények azt látszanak igazolni, hogy általában sem ítélte a vádlott olyan súlyosnak a saját helyzetét, hogy ne követte volna az élettársát, aki az eltartásáról is gondoskodott.

[28] Kétségtelen tény, hogy a vádlott védekezése – mely szerint őt a cselekményt közvetlenül megelőzően tettleg bántalmazta sértett1 – orvosi dokumentációval is alátámasztható, mert a nyomozati iratok 155. oldalán fellelhető az kórházi osztály szakrendelésének járóbeteg vizsgálati lapja, amely már a vádlott őrizetbevétele után – 2023. április 29-én – készült. E szerint a vádlott feje tetején egy 4 cm-es területen érzékeny duzzanatot jelzett, mint olyan sérülést, amelyet a vádbeli események idején a sértett okozott neki bántalmazás útján. Az elvégzett fizikális és CT-vizsgálat traumás eltérést nem igazolt és diagnózisként a fej egyéb részeinek zúzódását jelölték meg, terápiaként pedig pihenést, kíméletet, ágynyugalmat és bő folyadék fogyasztást javasoltak. Mindezt azért tartja szükségesnek az ítéltábla rögzíteni, hogy érzékeltesse a sértett által végrehajtott bántalmazás intenzitását, amely az idézett jogegységi határozatban foglaltak szerint önmagában még nem zárja ki az erős felindulásban történő elkövetést, azonban ha figyelembe vesszük azt a tény is, hogy a sértetti magatartás a legkevésbé sem volt ismeretlen a vádlott számára, akkor már folyamatában vizsgálva az eseményeket, az a következtetés vonható le, hogy a néhai sértett1 által megvalósított bántalmazás nem válthatott ki olyan felindulást a vádlottban, amely a privilegizált ölési cselekmény megállapítását lehetővé tenné. A vádlott és a sértett éveken át tartó kapcsolatuk alatt számos ilyen szituációt átéltek, a terheltet nem először bántalmazta a sértett, a kapcsolatuk jellegéből és életmódjukból adódóan rendszeres volt közöttük a veszekedés, ilyen értelemben tehát az elkövetéskori szituáció nem hathatott sem újként, sem meglepetésként a vádlottra. Az általában is szokásos szituációban a vádlott által elszenvedett sérelem kétségtelenül jogtalan volt, azonban nem volt olyan súlyú, amely Terhelt1 tudatát elhomályosította volna.

[29] Nem hagyható figyelmen kívül az a tény sem, hogy a vádlott és a sértett közötti – lényegében szokásos – szituációban a terhelt elmondása alapján korábban másként reagált a sértetti támadásokra és azokat maga is valamiféle fizikális védekezéssel hárította el. Ez esetben azonban Terhelt1nak módja, lehetősége és ideje volt a sértetti támadás befejeztével hátat fordítani sértettnek, a kést magához vennie és azzal irányzott szúrást leadnia. E mozzanatnak tehát nemcsak a jogos védelmi helyzet fenn nem állását illetően van jelentősége, hanem a tekintetben is, hogy a vádlottnak lehetősége volt a sértett további esetleges, fenyegető támadása elől kitérni, de ő nem ezt választotta, hanem kést vett magához és azzal rögtön szúrt.

[30] Az elkövetés eszközénél maradva az ítéltábla álláspontja szerint cáfolja az erős felindulásban elkövetett emberöléshez szükséges rögtönösséget a vádlottnak a nyomozási bíró előtt tett nyilatkozata is. Terhelt1 a letartóztatás elrendelése iránti indítvány tárgyában tartott

ülésem úgy nyilatkozott, hogy „a szekrénypolcon volt az a késszerű, már egy hete is láttam, hogy ott van” (BKKB 849.Bny.1718/2023/2. számú ülésről készült jegyzőkönyv 2. oldala a 2023. év május hó 1. napjáról). E gyanúsított nyilatkozat alapján az ítéltábla azt állapította meg, hogy a vádlott annak ellenére céltudatosan cselekedett, hogy fent idézett mondatához hozzátette azt is, hogy „jött a fekete köd, nem tudtam megállítani magam”. Ez utóbbi mondatrész már a gyanúsított védekezés szerves részét képezte, míg nem hagyható figyelmen kívül az a körülmény, hogy Terheltl tudatosan nyúlt a késért, mert maga is úgy nyilatkozott, hogy tudta, hogy a polcon van a kés, hiszen már egy hete felfigyelt rá. Ilyen körülmények között kétséges az erős felindulásban történő elkövetés tényállási elemeinek megállapíthatósága, ismételten és nyomatékosan hangsúlyozva azt a körülményt is, hogy ezen idő alatt nem támadott a sértett és a bántalmazás mértéke sem volt az általában megszokotthoz képest eltérő, durvább.

[31] Ugyancsak az emberölés privilegizált esetének megállapítása ellen hat az a körülmény, hogy a rendelkezésre álló adatok szerint – és ennek ellenkezőjét a vádlott sem állította soha – a sértett mindig pusztán kézzel bántalmazta, ütötte a vádlottat, amely a vádbeli események idején is így történt, ezért Terheltlnek tényszerűen nem volt oka a történéseket túlreagálni, azaz a kézzel történő bántalmazást aránytalanul súlyosabb eszközzel elhárítani.

[32] A cselekmény folyamatában történő vizsgálata során szintén nem hagyhatóak figyelmen kívül azok a vádlotti magatartások és kijelentések (tárgyi ismérvek), amelyekből újfent következtetést lehet vonni az elkövető szándékára és ezen keresztül a cselekmény helyes anyagi jogi minősítésére. Az elsőfokú bíróság is a bizonyítási eljárás anyagává tette a cselekmény vádlott általi telefonos bejelentését. Ebből megállapítható, hogy Terheltlnek a bűncselekmény megvalósítását követő magatartása is meglehetősen céltudatos volt, hiszen még meg sem indult a büntetőeljárás – éppen csak megtörtént a bűncselekmény, amelyről a terhelt értesítette a mentőket –, de Terheltl a bejelentésében rögtön azt közölte, hogy az élettársa öngyilkos lett, megszúrta magát. E céltudatosságot tovább fokozta, amikor mintegy „előre védekezésként” a bejelentésében azt is jelezte, hogy a késen az ő ujjlenyomatai is megtalálhatóak lesznek, mert ő is megfogta a kést. Ezt a kitételt azért tette hozzá, mert ésszerűen és logikusan végiggondolta a magatartását és rájött, hogy valamivel indokolnia szükséges azt a körülményt, hogy az ujjlenyomata fellelhető a késen. Szükséges emlékeztetni arra, hogy később a vádlott maga állította azt, hogy a kést gondosan eltörölte és eltette.

[33] A vádlott bejelentését rögzítő hanganyag meghallgatását követően kétség sem merülhet fel a tekintetben, hogy a vádlott hangján egyáltalán nem hallható izgalom vagy ijedtség a történetek miatt, mi több, a mentőorvos kérdéseire igen egykedvűen és szenvtelenül válaszol, hogy szerinte a sértett már meghalt. Ebből következően Terheltl magatartásából a megfontoltság volt megállapítható, így vonatkozásában nem lehetett az indulat olyan fokát megállapítani, amely a privilegizált cselekmény megállapításához szükséges mértékű tudatszűkülettel járt volna együtt.

[34] A kifejtettek értelmében az ítéltábla a vádlott cselekményének anyagi jogi minősítését megváltoztatta és Terheltl vádlott bűnösségét a Btk. 160. § (1) bekezdésében meghatározott és az ott írtak szerint minősülő emberölés büntettének minősítette.

[35] A vádlott terhére megállapított bűncselekmény minősítésének megváltoztatása szükségszerűen maga után vonta a bűnösségi körülmények felülvizsgálatát, átértékelését is. A másodfokú bíróság a cselekmény súlyosabb minősülése mellett enyhítő körülményként értékelte a sértetti közrehatást, mert nem vitatható, hogy a vádlotti magatartást a sértett általi kisebb fokú bántalmazás, illetve provokáció váltotta ki. További enyhítő körülményként értékelte a bíróság az elsőfokú ítélet kihirdetése óta eltelt további időmúlást, valamint azt is, hogy a vádlott az élet elleni cselekményt eshetőleg szándékkal követte el.

[36] Az emberölés alapesetét öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni a törvény, így a büntetési tétel középértéke tíz év. Ebből kiindulva kell a bíróságnak értékelnie a vádlott javára szóló enyhítő és a terhére értékelendő súlyosító körülményeket, és megindokolnia, hogy miért tért el – akár lefelé, akár felfelé – a középértéktől. Terheltl vádlott tekintetében a bíróság a részben megváltozott minősítésre és bűnösségi körülményekre tekintettel a szabadságvesztés tartamát 6 évre súlyosította és ezzel párhuzamosan ugyancsak 6 évre eltiltotta őt a közügyek gyakorlásától, mert úgy ítélte meg, hogy a szabadságvesztés fenti tartama elégséges, de egyben szükséges is a Btk. 79. §-ában meghatározott büntetési célok eléréséhez.

[37] Az ítéltábla a Btk. 38. § (4) bekezdés e) pontjának eb) alpontja alapján megállapította, hogy Terheltl vádlott a szabadságvesztés büntetésből feltételes szabadságra nem bocsátható. E rendelkezést a 2020. évi CVIII. törvény 3. § (1) bekezdése iktatta a Btk.-ba, a 2020. év november hó 5. napjától hatályosan, így a vádlott vonatkozásában kötelezően alkalmazni kellett e törvényi rendelkezést, mert a terhelt a bűncselekményt 2023. április 28-án követte el.

[38] Az elsőfokú bíróság a vádlott feltételes szabadságának tartamára pártfogó felügyeletet és a terhelt számára kötelező magatartási szabályokat írt elő. Tekintettel arra, hogy a másodfokú bíróság a cselekmény anyagi jogi minősítésének megváltoztatásából eredően szükségképpen – a törvény kötelező rendelkezése értelmében – kizárta Terheltl a feltételes szabadságra bocsátás kedvezményéből, ezért értelemszerűen mellőzni kellett a feltételes szabadság mellett alkalmazott pártfogó felügyeletre és a kötelezően követendő magatartási szabályokra vonatkozó elsőbírói rendelkezéseket.

[39] Az ítéltábla a Btk. 92. § (1) és (2) bekezdései alapján beszámította a kiszabott szabadságvesztésbe az elsőfokú bíróság ítéletének kihirdetésétől a mai napig letartóztatásában töltött időt is.

[40] Az ítéltábla a Be. 613. § (1) bekezdése alapján – a Be. 574. § (1) és (2) bekezdéseiben foglaltakra is – kötelezte a vádlottat a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség viselésére.

[41] A kifejtettek értelmében a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 606. § (1) és (2) bekezdései alapján a törvényszék ítéletét a rendelkező részben írtak szerint megváltoztatta, míg az elsőfokú bíróság ítéletének törvényes rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

Budapest, 2025. január 7. napján

Nagyné dr. Drahos Ibolya s.k. a tanács elnöke, Dr. Németh Nándor s.k. bíró, Dr. Zsótér Zsuzsanna s.k. bíró

A Fővárosi Törvényszék 4.B.86/2024/34. számú ítélete – a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.309/2024/7. számú ítéletében írt változtatással – 2025. január 7. napján jogerőre emelkedett.

Fővárosi Ítéltábla
4.Bf.309/2024/7./if.

10

Budapest, 2025. január 7. napján

Nagyné dr. Drahos Ibolya s.k.
a tanács elnöke